

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ: ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Бібік Н. М., докт. пед. наук, професор

Реалізація різних видів інтеграції у вітчизняній освітянській практиці. Інтегрування є якісно відмінним від узвичаєного способом структурування, презентації та засвоєння програмового змісту, що уможливорює системний виклад знань у нових органічних взаємозв'язках. У вітчизняній практиці початкового навчання апробувались упродовж останніх двох десятиріч такі основні види інтеграції: 1) повна інтеграція (це інтегрування («об'єднання», «структурування») змісту різних навчальних предметів (Н. Бібік, М. Вашуленко, Л. Кочина, В. Тищенко, Р. Арцишевський та ін.)); 2) тематична інтеграція (інтегрування («відбір», «об'єднання», «подання») навчального матеріалу з різних предметів з метою вивчення важливих наскрізних тем (В. Ільченко, К. Гуз та ін.)); 3) інтеграція видів навчальної діяльності учнів (інтегрування («включення», «об'єднання») несхожих між собою способів діяльності, що підпорядковані одній темі (Н. Присяжнюк, О. Савченко та ін.)). Водночас, у переважній більшості практик реалізації інтегрованого підходу в початковій школі, які виявили свою продуктивність, є паралельне здійснення предметного та інтегрованого навчання. Це зумовлено тим, що навчальна діяльність у молодших школярів уперше стає об'єктом спеціального формування, тому оволодіння базовими знаннями, вміннями і навичками (читання, письмо, обчислення), які у національних освітніх системах світу визнаються складниками функціональної грамотності, набуває пріоритетного значення й становить необхідну базу для опанування змістом освітніх галузей. Іншим важливим аспектом навчання є оволодіння молодшими школярами загальнонавчальними вміннями і навичками, соціальними вміннями та критичного мислення, від чого залежить якість будь-якої навчальної роботи та стиль пізнання.

У результаті розроблено пропозиції щодо реалізації інтегрованого навчання в умовах впровадження Концепції Нової української школи. Інтегрований підхід у початковій школі має реалізовуватись варіативно: 1) шляхом паралельного здійснення предметного та інтегрованого навчання; 2) інтеграції у межах освітніх галузей, де підставою для цього може бути єдність провідних видів діяльності; 3) через створення інтегрованих курсів за пріоритетності різних видів діяльності, які визначаються змістом галузей, з орієнтацією на досягнення чітких результатів, окреслених Стандартом і навчальною програмою; 4) за умов упорядкування організаційних форм інтегрованого навчання – навчальних проєктів і досліджень, інтегрованих днів, тощо – які дозволяють цілісно використати можливості урочної і позаурочної діяльності. У процесі інтегрованого навчання мають переважати діяльнісні, творчо-пошукові методи і форми роботи.